

יהי רצון שנשמע כולנו לקול השופר, ונתעורר על-ידי הקריאה רבת-המשמעות שלו,
בכל פרט ופרט בחיי היום-יום.

בברכה

/חתימה/ מנחם שניאורסאהן

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אברהם ב"ר אליהו ז"ל

מיכאלשויילי

נלבי"ע כ"ה אלול, התשע"ט

ת"נ צ"ב ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר שוש אשיש גו' – ה'תש"מ

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תשפ"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

[תרגום חפשי]

בי"ה. ראש חודש אלול, ה'תשכ"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מנהג הוא בכל תפוצות ישראל – והרי מנהג ישראל תורה הוא – לתקוע בשופר לאחר תפילת שחרית במשך כל חודש אלול (מלבד שבת וערב ראש השנה). משמעותה של תקיעת השופר היא "התרעה", כמ"ש "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו" (עמוס ג, ו).

הרמב"ם מאריך בביאור תכלית זו של תקיעת השופר, באומרו שקריאת קול השופר היא להקיץ את הישנים ולנערם מתרדמתם – התעסקותם בהבלי העולם – עלימנת שיפנו את תשומת לבם לצדדים הרציניים ולערכים האמיתיים בחייהם, הקשורים לתכליתו וייעודו האמיתיים של האדם.

בקשר לענין זה, כדאי ליתן את הדעת לכך שתקיעת השופר חוזרת ומושמעת מדי יום ביומו. אין די בתקיעת שופר פעם או פעמיים, או אפילו ג' פעמים; בהכרח לתקוע בו שוב ושוב. פרט זה במנהג האמור כולל גם הוראה עמוקה בנוגע לחובה המוטלת עלינו כלפי כל אדם מישאל: כאשר אנו רואים שתקיעת השופר פעם ופעמיים, או אפילו ג' פעמים, לא עוררה את הזולת, והוא ממשיך בתרדמתו כקודם לכן – אל לנו ליפול ברוחנו, ואף לא לוותר עליו ולראות בו חסרת־קווה. עלינו להמשיך בהשתדלותנו, מתוך בטחון שאם נעשה כן, מובטח הוא שיעור ויקיץ משנתו.

והוראה נוספת בה: מי שהקיץ משנתו מקול תקיעת השופר הראשונה – אל לו לדמות בנפשו שמעתה אפשר לסלק את השופר ולהשתיקו, ככל שהדבר נוגע אליו. אדרבה: אם התקיעה הראשונה של השופר הועילה עד כדי כך – בוודאי גם התקיעה השני תועיל להוסיף ולעוררו בדרך התורה והמצוות, וכן התקיעה השלישית, והרביעית וכו'.

למעשה, תקיעת השופר היא הכרחית גם לצדיקים גמורים, כי בעניי טוב וקדושה אין גבול, מכיוון שהם נמשכים מהקב"ה, שהוא אין־סוף. ואמנם, ככל שאדם קונה יותר דעת, וככל שהוא מתקדם, בעניי תורה ומצוות – כך הוא מבין יותר כמה עוד עליו ללמוד, וכמה גדול המרחק שעדיין עליו ללכת.

מנהג .. לתקוע בשופר .. חודש אלול: טושו"ע או"ח רסק"פ"א.
מנהג ישראל תורה הוא: ראה תוד"ה נפסל – מנחות כ, ב. מהרי"ל – הובא ברמ"א יו"ד סשע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ו או"ח סוסק"פ. סת"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד. סתצ"ד סט"ז. ועוד. וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.
(מלבד שבת וערב ראש השנה): ראה אג"ק חכ"ז אגרת יתסב (הערות ד"ה: מלבד ש"ק; וער"ה). וש"נ.

הרמב"ם מאריך כו': ה'ל' תשובה פ"ג ה"ד ("אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב – רמז יש בו, כלומר עוררו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל, הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה כו").

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה שוש אשיש גו', שנאמר בהתוועדות ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול ה'תש"מ (תדפיס מספר המאמרים תש"מ הנמצא בדפוס) – הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מְסָר ("מעסדזש") לחודש אלול.

*

ויה"ר שנוזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

אור ליום ג' שהוכפל בו כי טוב פ' נצבים וילך, כ"א אלול הבעל"ט, ה'תשפ"ד
שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2024 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5784 • 2024

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

תוכן המאמר

החילוק בין שמחה (שוש אשיש) לגילה (תגל נפשי) – ששמחה היא בגילוי, בחג הסוכות, וגילה היא בהעלם (גילו ברעדה), בר"ה. ובהקדים הענין דתקעו בחודש שופר – שבכל שנה צ"ל התחדשות (בחודש) מבחי' התענוג, שזהו"ע השופר, ומזה נמשך בכללות העבודה דתומ"צ, שזהו"ע חוק לישראל משפט לאלקי יעקב. וזהו גם הענין דהלבישני בגדי ישע – ש"ע נהורין שנמשכים ע"י מעשה המצוות (לבושים, מקיפים), ובמיוחד ע"י הצדקה – מעיל צדקה יעטני. ועי"ז באים לגילוי פנימיות עתיק לעת"ל.

The Rambam elaborates on this function of the sounding of the Shofar by saying that the Shofar's message is to awaken the sleepers and shake them out of their slumber – their preoccupation with the vanities of the world, in order that they may turn their attention to the serious aspects and true values in life, which are related to man's real purpose and destiny.

In this connection, it is well to bear in mind that the Shofar is sounded repeatedly day after day. It is not sufficient that the Shofar was sounded once, or twice, or even three times; it must be sounded again and again. This detail of the said Minhag also contains a profound message relating to our duty to our fellow-Jew. For when we see that our sounding of the Shofar once and twice, or even three times, has not stirred our fellow-Jew, who continues his slumber as before, we should not be discouraged, nor should we give him up as a lost cause. We must continue our efforts, being certain that if we do so, he is bound to stir and wake up.

There is a further message. He who has been aroused by the first sounding of the Shofar should not delude himself in thinking that the Shofar may now be put away and silenced insofar as he is concerned. On the contrary, if the first sound of the Shofar was so effective, the second sounding will likewise be effective in stimulating him further along the road of Torah and Mitzvoth, and so the third, and fourth, etc.

As a matter of fact, the sounding of the Shofar is a "must" also for the Tzaddikim Gemurim (the perfectly righteous). For in matters of goodness and holiness there is no limit, since they emanate from G-d the Infinite. Indeed, the more knowledge one gains, and the more one advances, in Torah and Mitzvoth, the more one realizes how much one has yet to learn, and how great is the distance yet to be covered.

May we all heed the call of the Shofar and be roused by its meaningful message in every aspect of our daily life.

With blessing

/Signed/ **Menachem Schneerson**

בשנה, כמ"ש⁵⁶ כי כולם ידעו אותי, אותי דייקא, עצמותו ומהותו ית', למקטנם ועד גדולם⁵⁶, באופן דאתם נצבים היום כולכם גו'⁵⁷, ואז נקיים גם מצות הקהל את העם האנשים והנשים והטף⁵⁸, במהרה בימינו ממש.

בס"ד. ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תש"מ

(הנחה בלתי מוגה)

שוש אשיש בהוי' תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני גו'. ומבאר רבינו הזקן בלקו"ת², שההפרש שבין שמחה (וששון) לגילה הוא, כי שמחה היינו בהגלות נגלות השמחה מבחון, והיא בחינת חג הסוכות, זמן שמחתנו, וגילה נקרא כשהשמחה עדיין בפנימיות הלב ולא באה לידי גילוי בחיצוניות, כמ"ש³ וגילו ברעדה, שרעדה תכסה את השמחה שלא תהא נראית ונגלית בחון, רק תוכו רצוף השמחה [כמ"ש בנוגע לר"ה כי חדות ה' היא מעוזכם⁴], ובהתגלות נראית ונגלית בחינת רעדה, והוא בחי' ר"ה כו'.

והענין בזה, דהנה הפטרה זו קורין לעולם לפני ר"ה [ויש לומר, שענין זה מודגש בהפטרה יותר מאשר בפרשה שאודותה מפורש (בלקו"ת⁵) ש"פרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה⁶, כי פרשת נצבים מחוברת לפעמים עם פ' וילך, ואז מפסקת פ' וילך בין פ' נצבים לר"ה. משא"כ ההפטרה דשוש אשיש קורין לעולם בסמיכות לר"ה]. ומזה מובן, שהענין דשוש אשיש גו' תגל גו' שייך לר"ה. וזהו שמבאר בלקו"ת שהשמחה (שוש אשיש) שבגילוי היא בחינת חג הסוכות, זמן שמחתנו [ובפרט ע"פ מ"ש בילקוט⁷ שבחג הסוכות נאמר ענין השמחה בכתוב ג"פ], וגילה (תגל) הו"ע גילו ברעדה, שהשמחה היא בהעלם, ובהתגלות נראית ונגלית בחי' רעדה. ובהעלם נמצא בר"ה גם ענין השמחה דסוכות, וכמ"ש⁸ בכסה ליום חגנו, פ"י⁹ בחי' בכסה שהוא התכסות והסתור השמחה שלא נראית ונגלית בר"ה [שזהו מ"ש תקעו בחודש שופר בכסה, כמארז"ל¹⁰ איזהו חג שהחודש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה], הנה התכסות הזאת תתגלה ליום חגנו, הוא חג הסוכות שהוא סתם חג שבגמרא, שאז תתגלה השמחה בגילוי.

הוספה

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Elul, 5725
Brooklyn, N. Y.

Greeting and Blessing:

It is a universal Jewish Minhag (custom) – and a Jewish Minhag is an integral part of the Torah – that the Shofar is sounded after the Morning Prayer throughout the month of Elul (excepting Shabbos and Erev Rosh Hashonah). The significance of the sounding of the Shofar is in that it is an “alert”, as it is written, “Will the Shofar be sounded in the city and the people tremble not?” (Amos 3:6).

מהעתק המזכירות. והוא מְסָר ("מעסעודש") לחודש אלול, שהוכן למשלוח בצירוף מכתב כללי-פרטי דלהלן:

By the Grace of G-d

Greeting and Blessing:

This is to acknowledge your letter of ... which, in part, is answered in the enclosed copy of my Elul message.

Hoping to hear good news from you, and wishing you a Kesivo V'Chasimo Tovo

With blessing.

[תרגום חפשי]

ב"ה

שלום וברכה!

מאשר בזה קבלת מכתבו מ[ניום] ... אשר, בחלקו, נענה בהעתק המצורף של המְסָר שלי ל[חודש] אלול.

בתקוה לשמוע ממנו בשורות טובות, ומאחל לו כתיבה וחתימה טובה.

בברכה.

- 6) תוס' מגילה לא, ב – ד"ה קלות שבת"כ. טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.
- 7) יל"ש אמור רמז תרנד.
- 8) תהלים פא, ד.
- 9) לקו"ת שם מח, סע"ב.
- 10) ר"ה ח, סע"א ואילך. לד, א.

1) ישעי' סא, י.

2) פרשתנו (נצבים) מז, א.

3) תהלים ב, יא.

4) נחמ"י ח, י.

5) ריש פרשתנו (נצבים).

בהוי' כו', שהו"ע גילוי עונג העליון ב"ה, בחי' עתיק, כדאיתא בזהר⁴² שוש אישי בה' בעתיק יומין אתמר, החל מהמשכת התענוג שע"י תק"ש כו'. וענין זה קשור גם עם הדורמיטא וההתעוררות דו"א הנ"ל (ס"ג), שלאח"ז בא היחוד דזו"נ, שהוא ע"י הארה מבחי' עתיק⁴³, בחי' התענוג הנ"ל.

ומזה נמשך אח"כ במעשה המצוות, שזהו שממשיך בכתוב כי הלבישני בגדי ישע, שבגדים שהם מקיפים קאי על המצוות, כמבואר בתניא⁴⁴ שהמצוות הם בחי' מקיפים. ובגדי ישע⁴⁵ הן ש"ע נהורין דעתיק יומין שנמשכים ע"י מעשה המצוות. וישע בתוס' יו"ד מורה על העתיד, כי הש"ע נהורין יתגלו לע"ל, שאז יהי' גילוי בחי' פנימיות עתיק, וכמבואר בפע"ח שער הק"ש⁴⁶ שכל הגילויים עתה הם מחיצוניות עתיק, ופנימיות עתיק יתגלה לע"ל. ומ"מ הרי כל הגילויים דלע"ל תלויים במעשינו ועבודתנו במשך זמן הגלות⁴⁷, וגם מדתו של הקב"ה היא מדה כנגד מדה⁴⁸, ומזה מובן שמעין זה ישנו כבר בעבודה עתה בענין המצוות כו'. ומזה נמשך ישע כפשוטו, ישועה ופדיון לנפשו, וגם פדיון כל הניצוצות של קדושה מן השבי', שזהו"ע כספם וזהבם אתם⁴⁹ (נוסף על כללות הענין דכסף וזהב שקאי על אהבה ויראה⁵⁰ (קו הימין וקו השמאל), שכוללים רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת⁵¹).

וממשיך בכתוב מעיל צדקה יעטני, דהנה⁵², הצדקה היא ג"כ בחי' לבוש, אלא שגדול כח ומעלת הצדקה יותר משאר המצוות, דגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה⁵³, וצדקה היא מהדברים שאוכלין פירותיהן בעוה"ז⁵⁴, היינו שיש בה המשכה וגילוי בעוה"ז יותר מבשאר מצוות. ולכן נקרא בשם מעיל, שהיו תלויים בו זגים ורמונים להשמיע קול, כמ"ש⁵⁵ ונשמע קולו בבואו אל הקודש, שקול הוא המשכה וגילוי כו'.

(ה) **ויה"ר** שבקרוב ממש יקויים מ"ש כי הלבישני בגדי ישע, שהו"ע גילוי פנימיות עתיק, חביון עוז העצמות, וגילוי זה יהי' לכולם

(ב) **וממשיך** בלקו"ת²: וביאור הענין, הנה כתיב תקעו בחודש שופר, ופשטי' דקרא אינו מובן לכאורה שאמר בחודש, ולא פירש באיזה חודש, והל"ל בחודש השביעי. וגם מאי דכתיב שופר, בשופר מבעי ליי. אך הענין הוא, כי הנה חודש הוא מלשון התחדשות, שעל שם זה נק' כן כל חודש, מפני חידוש הלבנה שמתחדשת בכל חודש. ואמר תקעו בחודש שופר, פי' בחידושו של שופר, שהשופר מתחדש בכל שנה, ושופר של שנה זו אינו שופר של שנה אחרת (וכפירוש הבעש"ט¹¹ דתקעו בחדש שופר ר"ל לחדש שלא יהי' כמו חק קבוע). וממשיך לבאר ענין ר"ה שנקבע באחד בתשרי, שבו נברא האדם והוא יום ישישי למע"ב, ולא בכ"ה באלול שבו נברא העולם¹², לפי שקביעת ר"ה אינה על מה שהעולם נברא יש מאין, אלא על הפנימיות והתכלית של בריאת העולם, שזהו"ע בריאת האדם דוקא, ולא בריאת גופו של האדם (עפר מן האדמה¹³), אלא בריאת נפשו, שנאמר¹³ ויפח באפיו נשמת חיים, שנשמת אדה"ר היא הפנימיות והתכלית של בריאת העולם, והיא מתחדשת בכל שנה.

והענין בזה, דהנה ידוע¹⁴ שבר"ה חוזרין כל הדברים לקדמותן, וצריך להמשיך משם אור חדש שלא הי' מאיר מעולם אור עליון כזה (כמבואר באגה"ק¹⁵ עה"פ¹⁶ מרשית השנה ועד אחרית שנה). והמשכה זו היא ע"י ענין התענוג. דהנה כח התענוג הוא הכח הכי עליון שבאדם, ומזה מובן שבחי' התענוג היא גם הבחי' הכי עליונה שלמעלה. וכיון שבר"ה כל הדברים חוזרין לקדמותן, היינו לשרשן ומקורן הכי עליון, ומשם צריך להמשיכן, מובן שהמשכה צ"ל מבחי' התענוג שלמעלה. ולכן, גם בעבודת האדם צ"ל ענין התענוג, וכמבואר בסידור (בד"ה להבין ענין תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל¹⁷) שבכדי להמשיך המשכה זו אינה מספיקה העבודה בכח המעשה או כח הדיבור, ואפילו לא בכח המחשבה, או מדות ושכל או אפילו רצון, אלא צ"ל העבודה בפנימיות הנפש, כח התענוג, שע"י ממשיכים אור עליון חדש מבחי' הפנימיות והתענוג שלמעלה. וזהו תקעו בחודש שופר גו', תקעו הו"ע הקבלת עול, שתוקע ומכניס את עצמו (ער שטעלט זיך אריין) בתוקף גדול לקבל עול מלכות

(42) ח"ג קלג, א. הובא בלקו"ת שם נ, א.
 (43) ראה גם לקו"ת שבהערה 2.
 (44) ספ"ה. אגה"ק ס"ג (קד, א).
 (45) ראה לקו"ת שם מט, ד ואילך.
 (46) פט"ו. וראה לקו"ת שה"ש בסופו.
 (47) תניא רפ"ז.
 (48) ראה סוטה ח, ב.
 (49) ישע"י ס, ט.
 (50) ראה תו"א ר"פ וישב. תו"ח שם נח, א ואילך. לקו"ת בהעלותך לב, ד. ובכ"מ.
 (51) ראה תניא פ"ד.
 (52) לקו"ת פרשתנו שם מח, ג. מט, ד.
 (53) ב"ב י, א. וראה תניא פל"ז.
 (54) ראה פאה פ"א מ"א. קידושין מ, א.
 (55) אגה"ק שם (קד, ב). לקו"ת שם. תצוה כח, לה.

(11) כש"ט סק"ט. סנ"ו. וראה לקו"ת שבהערה 2.
 (12) ויק"ר רפכ"ט. פדר"א פ"ח. וראה ר"ן ר"ה טז, א.
 (13) בראשית ב, ז.
 (14) ראה פרי עץ חיים ושער הכוונות שער ר"ה. סידור הארז"ל במקומו. לקו"ת פרשתנו (נצבים) נא, ב. ובכ"מ.
 (15) ס"ד.
 (16) עקב יא, יב.
 (17) רמו, א [שס, א ואילך].

שמים, שזהו כללות ענין העבודה דר"ה. וכמבואר בכ"מ¹⁸ ההפרש בין הקב"ע דר"ה לקב"ע דכל השנה, דאף שבכל השנה צ"ל ענין הקב"ע, שהרי ראשית העבודה ועיקרה ושרשה¹⁹ הו"ע קבלת עול מלכות שמים, וכמארז"ל²⁰ שיקבל עליו עול מ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצוות, מ"מ שונה היא מהקב"ע דר"ה, לפי שהקב"ע דכל השנה היא רק הכנה והקדמה לקיום המצוות, משא"כ הקב"ע דר"ה שהיא עבודה בפ"ע. בחודש הו"ע ההתחדשות שצ"ל בעבודת כל שנה לגבי השנים הקודמות. ושופר הו"ע התענוג, כי שופר הוא מלשון שפרו מעשיכם²¹, שהו"ע התענוג²². וע"י העבודה דתקעו בחודש שופר ממשיכים למלעלה את הענין דבכסה (בהעלם), ואח"כ את הענין דיום חגנו (הגילוי בחג הסוכות).

ג) **והנה** הענין דר"ה (שכולל פרטי הענינים הנ"ל דתקעו בחודש שופר) צריך להמשיכו בעבודה בקיום התורה ומצוותי, החל מהמצוה דר"ה, שמצות היום בשופר²³, שהתקיעה בשופר היא בחי מעשה (ולא דיבור), והתקיעה היא בקול פשוט בקרן של בהמה, וגם השופר הוא תלוש ודומם, כי עיקר הכוונה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים דוקא. ועוד זאת, שבמצות תק"ש נכלל גם ענין התשובה, כמ"ש הרמב"ם²⁴ אע"פ שתק"ש בר"ה גזה"כ, רמז יש בו, כלומר עורו ישנים משינתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וכו' וזכרו בוראכם אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן כו', שנוסף על המבואר בכ"מ²⁵ שמרמז כאן לענין מלכיות וזכרונות ושופרות, הרי כוונתו בפשטות היא לענין התשובה. וי"ל, שמ"ש ונרדמים הקיצו מתרדמתכם מרמז לענין הדורמיטא דז"א שלפני ר"ה, שלאח"ז היא ההתעוררות (עורו והקיצו) בבנין המלכות²⁶. אבל מזה נמשך גם לעוה"ז כפשוטו, וכפי שממשיך הרמב"ם "בהבלי הזמן", פי', שגם כשנמצאים בעוה"ז שנוצר ע"י הבל פיו של הקב"ה (כמבואר ענין ז' הבלים ברשימות הצ"צ לקהלת²⁷), וגדרו הוא

18) ראה סה"מ תרנו"ו ס"ע רסג ואילך.
 תרס"ב ע' רכה ואילך. המשך תער"ב פס"ב (ח"א ע' קטו [קנב]). סה"מ תרצ"ט ע' 12 ואילך. תשי"ב ע' 8 ואילך. מכתב כללי ימי הסליחות תשכ"ח (אגרות-קודש חכ"ה ע' רג).
 19) ראה תניא רפמ"א.
 20) ברכות יג, א.
 21) ראה פסיקתא דר"כ פסקא כג (בחודש השביעי). ויק"ר פכ"ט, ו.
 22) ראה לקו"ת ר"ה נד, ג. אוה"ת ר"ה ח"ג ע' איתכו ואילך. ח"ה ע' ביקי.
 23) ר"ה כו, ב. כז, א.
 24) ה"ל תשובה פ"ג ה"ד.
 25) ראה המשך ר"ה תרס"ו ע' ב. סה"מ תרצ"א ע' ז ואילך. תשי"ב ע' 7. לקו"ש ח"ט ע' 130.
 26) ראה פער"ח שער ר"ה.
 27) אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'צח ואילך. וראה גם ביאוה"ז להצ"צ ח"ב ע' תתצה ואילך. ועוד.

גדר הזמן, ועד שיכול להיות מעמד ומצב ששוכחים את האמת כו' (ע"ד מ"ש²⁸ נעשה אדם, לשון רבים כתיב, והרוצה לטעות יטעה), הנה גם בעולם זה תהי' התעוררות תשובה כו', ומזה יומשך בקיום התומ"צ, עד שיעשו מגשמיות העולם (אחרי שעושים מהחומריות גשמיות) דירה לו ית', ע"ד שהי' בתחלת הבריאה, שעיקר שכינה בתחתונים היתה²⁹, ובפרט אחרי בריאת אדה"ר שפעל בכל העולם את הענין דבואו נשתחוה ונכרעה לפני ה' עושונו³⁰. והרי נשמתו של אדה"ר היתה כלולה מכל נשמות ישראל³¹, דישראל היינו יעקב, ושופר' דיעקב מעין שופר' דאדם³².

וזהו שממשיך בכתוב (לאחרי תקעו בחודש שופר) כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב³³, כמבואר בלקו"ת³⁴ שהתורה נקראת חוק ומזון (מלשון הטריפני לחם חוקי³⁵) לישראל, שהיא המשכת אוא"ס ב"ה בפנימיות הנפש כו', והמצוות נקראים משפטים, לפי שהמצוות הן בבחי' חיצוניות כו', שנמשך ומתפשט עד בחי' אלקי יעקב, יו"ד עקב³⁶, בחי' חיצוניות. ולהעיר גם מהמבואר בלקו"ת³⁷ בפ"י משפט לאלקי יעקב, שיש משפט אם הוא ראוי להיות המשכת וגילוי אלקות בנפשו כו'. ועוד י"ל, שע"פ המבואר בדרושי ציון במשפט תפדה³⁸ שמשפט היינו הלכות התורה, הנה משפט לאלקי יעקב הו"ע לימוד התורה באופן של חוק, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא³⁹, שזהו בחי' המעשה שבתורה, שעיי"ז נעשה גדלות הלימוד, שהו"ע גדול לימוד שמביא לידי מעשה⁴⁰, קיום המצוות.

ד) **והנה** כל האמור לעיל מרומז גם בפסוק שוש אשיש וגו'. ובהקדם המבואר בלקו"ת² שהכתוב אומר שוש אשיש, ולא פי' מי הוא האומר, והיינו לפי שהוא מאמר הנביא בעד כללות ישראל. וממשיך לבאר⁴¹ שאשיש הוא לשון הפעיל, שכנס"י אומרת שהיא מפעלת השמחה

28) בראשית א, כו. וראה ב"ר פ"ח, ח.
 29) ב"ר פי"ט, ז. שהש"ר עה"פ באתי לגני (ה, א). ועוד.
 30) תהלים צה, ו. פרקי דר"א פי"א. זהר ח"א רכא, ב. ח"ג קז, ב. וראה גם תקו"ז תני"ו (צ, ב).
 31) ראה שער ההקדמות הקדמה ו ואילך.
 32) תניא אגה"ק ס"ז. לקו"ת פרשתנו שם מז, א"ב. בלק סז, ג.
 33) ב"מ פד, א. ועוד.
 34) תהלים פא, ה.
 35) פ"ב. תו"א ויצא כא, א.
 36) פ"ב. תו"א ויצא כא, א.
 37) ראה שם נו, א.
 38) לקו"ת דברים א, סע"ב. ועוד.
 39) יומא כו, א.
 40) קידושין מ, ב.
 41) לקו"ת פרשתנו שם מח, א.